

Strömstads Historieförening

Årgång 30 • Nummer 160 • Februari 2025

UKRAINA

– mellan hopp och förtvivlan Finns någon fred i sikte?

De personer som kan komma att avgöra Ukrainas framtid – presidenterna Zelenskyy, Trump och Putin.

Den frågan ställer Malcolm Dixelius när SHF bjuder in honom till föreläsning på Strömstad Spa Hotell den 23 april.

Malcolm är en av landets mest erfarna Rysslandskännare med lång erfarenhet som korrespondent i forna Sovjetunionen och som dokumentärfilmare i Ukraina. Han kommer då att berätta om vilka olika scenarier det krigshärjade landet står inför.

När detta skrivs i mitten av januari är mycket i konflik-

ten oklart. Vi vet till exempel inget om den blivande presidenten Trumps manövreringar. Men Malcolm är ständigt uppdaterad om kriget och hans föreläsning tar fasta på hur läget ser ut under våren.

Ryssland har drabbats av dubbla bakslag – tillbaka-dragande i Syrien och försvagad allierad i Iran. Hur kommer det att påverka Putin och vad betyder det att en del EU-länder sviktar i stödet till Ukraina?

Malcolm utkom 2023 med boken "Den förryskade svenskens bekännelser" där han självkritiskt ser tillbaka på över 50 år av umgänge med vår "arvfände". I anslutning till föredraget signerar han boken för de som är intresserade.

Text: Åke Svanberg

Strömstads
Historieförening
Södra Hamngatan 26
452 30 Strömstad

Redaktion

Kerstin Karlsson kerstin23111950@gmail.com, Åke Svanberg, Rolf Lindqvist, Kristina Bengtsson, Stefan Kihlberg, Åke Sundemar, Tomas Andersson
Ansvarig utgivare: Sonia Svensson

www.historieforeningen.se
www.facebook.com/
historieforeningen

Foto omslag: Carl Cederström,
badläkare och borgmästare

Tryck och produktion

Nordbloms Trycksaker AB
Hamburgsund, 0525-332 84

Papper 130 gr silk

Styrelsen

Ordförande Sonia Svensson
070-213 52 20
svenssonsonia@gmail.com
Vice ordförande Erland Lundquist
070-659 05 31
erlund59@gmail.com
Sekreterare Kristina Bengtsson
073-599 63 97
kristina.bengtsson1@telia.com
Kassör Bo Tångefjord
070-268 48 38
bo.tangefjord@telia.com
Ledamöter
Maud Pelas, Valeria Linc, Stefan Kihlberg, Håkan Särebom och Åke Svanberg
Suppleanter
Jerker Smith och Tomas Andersson

Medlemsavgift

195 kr för år 2024 BG. 5371-5389

Antal medlemmar: 416

Antal nya medlemmar: 18

Malcolm Dixelius är journalist/filmare och har arbetat som korrespondent för Sveriges Radio och Sveriges Television.

Fakta föreläsningen:

Plats: Strömstad Spa
Hotell

Datum: Onsdag 23
april 2025 kl. 18.00

Entréavgift: 150 kr
per person inklusive
föreläsning, fråge-
stund, boksignering,
kaffe, bullar, förfrisk-
ningar.

Inbetalning: Senast
den 16 april till SHF:s
bankgiro 5371-5389.
Glöm ej namn.

Ulf Hanssons minne

Till minne av historikern
Ulf Hansson instiftade
SHF ett stipendium. Det
första delade ut 2023
till gymnasisten Joline
Danielsson från Skee. I
samband med Nobelfesten
på gymnasiet 2024 delades
det andra stipendiet ut.
Denna gång till Harald
Roessner från Lur.
Vi vill gärna fortsätta
traditionen och hoppas
att medlemmarna vill
bidra. Sätt in valfri summa
på föreningens bankgi-
ro, 5371-5389 och märk
gåvan ”Ulf Hanssons
minne”.

*Ulf Hansson lämnade ett stort
tomrum efter sig när han gick
bort.*

– PÅ GÅNG –

*Vill du veta vad som är på
gång i föreningen?*

*Maila Sonia,
svenssonsonia@gmail.com*

Carl Cederström och stadsbranden 1876

*Bild efter branden
Fotografokänd*

Carl Gustav Cederström (1830-1900) var adelsman och uppvuxen på säteriet Bråte i Värmland. Fadern var generalmajor och chef för Värmlands regemente.

Carl tog studenten som privatist vid 16 års ålder i Uppsala och fem år senare blev han fil. dr. på en avhandling om fågelarterna i Karlstadstrakten. År 1860 var han färdig med en medicinsk avhandling ”Om hafsluft och hafsbad vid Sveriges västra kust i psykologiskt och terapeutiskt hänseende”, vilken renderade honom även en medicine doktortitel.

Badläkare i Strömstad

Cederström sökte sig säkerligen till Strömstad efter att

han vistats här i samband med sin avhandling om det hälsobringande västerhavet. Han var således väl meriterad när han den 4 juni 1868 antogs till stadsläkare i Strömstad tillika badläkare och intendent för badinrättningen.

Cederström stannade i Strömstad till år 1878, och han hann med att göra stora insatser för staden. Han var ordförande i stadsfullmäktige åren 1871–1878 och under samma tid ordförande i stadens skolråd. Han var tre år ordförande i byggnads- och

hälsovårdsnämnderna. Han gjorde en avgörande insats för utveckling efter den förödande stadsbranden år 1876, då han var tillförordnad borgmästare.

Stor betydelse för återuppbyggnaden

Cederström fick genom sin centrala position, kompetens och handlingskraft en historisk betydelse för återuppbyggnaden av staden. Cederström tog resolut tillfället i akt och reviderade 1864 års stadsplan och gjorde en snabb framställan till regeringen. År 1872 hade Oscar II valts till kung av Sverige och han var väl bekant med staden och engagerade sig direkt i handläggningen. Lån, bidrag och en vidsträckt expropriationsrätt beviljades raskt,

Bild före branden Fotograf okänd

vilket gjorde att kungen kunde delta i invigningen av societetshuset Skagerack redan påföljande sommar.

Efter sin tid i Strömstad återvände Cederström till fädernegården i Värmland och slutade som läkare och ägnade sig åt naturveten-

skapliga studier fram till sin död.

Text: Åke Sundemar

Fritt efter En bok om Strömstad, Birger Strandedell, 1972.

”Historiska nedslag i Göteborg”

Lördag den 10 maj gör vi en gemensam utflykt med buss. Samling klockan 08.30 på Sjukhusparkeringen
Guide: Tomas Andersson. Medtag matsäck.
Anmäl dig senast 2 maj till svenssonsonia@gmail.com
Kostnad cirka 300 kr

Drottningporten, teckning av Rolf Gustafsson för boken Tio dagar som skakade Göteborg.

KALLELSE & DAGORDNING

Strömstads Historieförening
ÅRSMÖTE 2025

Onsdag 5 mars - Folkets Hus - Strömstad - Kl. 19.00

1. *Mötets öppnande*
2. *Val av ordförande för mötet*
3. *Val av sekreterare för mötet*
4. *Årsmötets stadgeenliga utlysning samt dagordningens godkännande.*
5. *Val av två justeringsmän att jämte ordförande justera protokollet.*
6. *Verksamhetsberättelse för verksamhetsåret.*
7. *Förvaltningsberättelse för räkenskapsåret.*
8. *Revisionsberättelse.*
9. *Ansvarsfrihet för styrelsen.*
10. *Inkomna motioner*
11. *Styrelsens budgetförslag*
12. *Fastställande av medlemsavgift.*
13. *Val av för tiden till och med nästa ordinarie årsmöte*
-föreningens tillika styrelsens ordförande
- ledamöter i styrelsen
-val av två suppleanter
- revisorer
- valberedning
14. *Övriga på föredragningslistan upptagna ämnen*
15. *Avslutning på årsmötet*

Välkomna önskar styrelsen!

Gränskontakter i Svinesundsområdet

Månadsmötet i mars innehåller inte bara årsmötesförhandlingar utan även ett intressant föredrag av professor Anders Gustavsson.

Föreläsningen tar upp gränskontakter mellan Norge och Sverige i Svinesundsområdet under de senaste 150 åren. I slutet av 1800-talet förekom en betydande arbetsmigration in i Norge. Den avsåg stenhuggare, industriarbetare och arbetskraft inom lantbruket.

Migrationen avtog efter unionsupplösningen mellan Norge och Sverige 1905. 1916 – 1927 hade Norge alkoholförbud vilket ledde till en hel del smuggling in i Norge från Strömstadsområdet.

Under andra världskriget förekom en flyktingström in i Sverige från Norge. Kontakter skedde i hemlighet över gränsen. En

del äktenskap skedde över gränsen. På 1950- och 1960-talen handlade många svenskar matvaror i form av margarin, socker, mjöl och så vidare i Norge. På 1990-talet och framåt vände handelsströmmen när norrmän började handla matvaror, alkohol med mera i det svenska gränsområdet.

En omfattande turism från Norge in i Bohuslän tog sin början på 1990-talet. Under covid 19-pandemin var Norge ett mycket mer stängt land än Sverige. Det ledde till en hel del problem i gränsområdena. Även detta tas upp i föredraget.

[Anders Gustavsson](#)

Mazda

Herodes den store lät uppföra palatset/borgen Masada på en hög klipp-platå i den Judeiska öknen mellan åren 37–31 f. Kr varifrån man har en vidunderlig utsikt över Döda havet. Denna kung var en av de stora byggherrarna under sin samtid. Han regerade över Palestina med stöd av makthavarna i Rom. Under det Första judisk-romerska kriget 72-73 e. Kr. belägrades och intogs fästet av romarna. Rampen romarna lät uppföra för att storma Masada syns tydligt. Enligt myten skall försvararna ha begått självmord hellre än att tas till fånga. Idag tror flertalet historiker att detta inte har skett. Men den israeliska staten använder berättelsen som propaganda och exempel på judiskt motstånd.

Arkeologi som politiskt vapen

Berättelsen om judarnas fångenskap i Egypten och den långa ökenvandringen där Mose mottog lagen av Herren på berget Sinai, är troligen Gamla Testamentets mest kända historia. I generationer har människor världen över förundrats över israeliternas kamp för frihet. Sedan 1948 har den israeliska staten använt Bibelns berättelser för att legitimera sitt handlande.

Flykten från Nilens stränder, Herrens sända farsoter över Egypten för att förmå farao att mjukna, den torrskodda flykten över Röda havet och den till synes oändliga vandringen innan de nådde det av Herren utlovade landet, tillhör världslitteraturens centrala verk. Berättelsen är så enkel, den moraliska gränsen tydlig. Det lilla folkets kamp mot en övermäktig stat väcker allas våras sympati. Redan som barn inser vi vem som har rätten på sin sida. Sam-

ma symbolbild återkommer längre fram i Bibeln, i Första Samuelboken, där den unga David besegrar filistéernas jättekrigare Goliat. Troligen är det den dramaturgiska enkelheten i berättelserna som gjort dem så omtyckta i Hollywood under senare år.

Uttåg/intåg

Judarnas uttåg ur Egypten är en central berättelse i både Torah, Bibeln och Koranen. Lagen som Mose fick av Herren på berget

Sinai är ett fundament för dessa tre religioner. Ensamrätt på berättelsen har ingen.

Idag är det inte många som tror att dessa händelser ägt rum. För att verkligen tro att Röda havet delade sig och att folket i 40 år vandrade i samlad tropp genom öknen, krävs en bokstavstroendes fundamentalistiska världsbild. Några historiska eller arkeologiska belägg finns inte. Förvisso tar detta inte udden av berättelsernas betydelse. Idag läser många texterna som litterärt teologiska källor, inte som en faktisk beskrivning av historiska händelser. Ökenvandringen avslutas när det utvalda folket når det Förlovade landet: Moses lägger sina händer på Josua som fylls av visshetens ande och leder israeliterna (nämn väl inte israeler) in i kanaanéernas rike och där på Herrens order utplånar alla människor och djur innan de tar landet i besittning...

Kanaan och Josua

Långt innan "bibeln" blev Bibeln var området som

Västra muren

Västra muren, eller Klagomuren, uppfördes av kung Herodes omkring år 19 f. Kr i samband med en utbyggnad av templet. Jerusalem och templet förstördes av romarna under det Första judisk-romerska kriget år 70 e. Kr, några år innan Masada intogs. Enligt sionisterna var det då judarna fördrevs från sitt land. Visserligen använde romarna "fördrivning" för att passivisera landområden. Men då var det eliten som fördrevs, inte småfolket.

idag kallas Israel och Palestina befolkat av människor som talade olika västsemittiska språk, nära besläktade med arameiska, feniciska, arabiska och hebreiska. Dessa "folk" levde i städer och mindre stater men hade en gemensam kultur och religiös föreställningsvärld, den syrisk-kanaaniska. Varje grupp var knuten

till en specifik gud som beskyddade och vakade över sitt eget "utvalda folk". Gudarna var dock släkt med varandra och ingick i ett panteon, liknande det egyptiska eller grekisk-romerska. Man tänkte sig att gudarna levde i mänsklig skepnad i världens utkant, uppe på höga berg, i floder eller ute i öknen, men var

enormt mycket större och mäktigare än människorna. Om denna värld går att läsa i kananeiska texter som går tillbaka till 2000-talet före vår tideräknings början. (se Ola Wikander, Kanaaneiska myter och legender, 1989)

Syndafloden

Torahn och Gamla Testamentet, och i förlängningen även Koranen, influerades inte bara av de kananeiska texterna utan även av ännu äldre gudaberättelser från Mesopotamien och Egypten – exempelvis Gilgamesheposet, från vilken syndaflodsberättelsen är hämtad. Men det är från den västsemitiska kulturkretsen som judendom, kristendom och islam tog avstamp.

Israeliternas huvudgud Jahve var en av många gudar i området. Vanligtvis uppträdde dessa gudar parvis. I en text framställs gudinnan Atirat som Jahves gemål. Från början tycks guden El ha varit israeliternas huvudgud men petades undan, eller assimilerats med väder- och krigsguden Jahve som ursprungligen kom från landet Edom, söder och öster om Döda havet i nuvarande Jordanien.

Jahve-kulten

Det unika med israeliternas Jahve-kult är att den kom att utvecklas i en monoteistisk riktning. Texterna i den hebreiska bibeln (Torah – Moseböckerna) gör tydligt upp med Baal dyrkan och

polyteism (månggudadyrkan). Anledningen till detta kan ha varit att de båda rikena, Juda och Israel (där Jahve var den statsbärande guden), hade en förhållandevis kortlivad existens. När rikena erövrades av assyrierna (671 f. Kr), och senare av babylonierna (586 f. Kr), försvann en tydlig koppling mellan politik och teologi. Utan något eget landområde hävdade istället Jahves troendes kara att deras Gud var den enda sanna guden. Idag råder stor osäkerhet om huruvida kung David och Salomo varit verkliga personer. Åtminstone kan de inte ha spelat den storpolitiska roll som de gör i Bibeln. Texterna är troligen skrivna långt senare

Tomas Andersson, arkeolog, historiker och författare gästade historieföreningen den 5 februari. Hans föredrag var på samma tema som denna artikel.

Föredraget byggde på hans bok *"I skuggan av muren"*.

Jeriko

Jeriko anses vara världens äldsta "stad" och växte fram omkring 9 500 år f. Kr. I Gamla Testamentet står det att Josua vandrade runt staden men sina israelitiska soldater under sex dygn. På den sjunde dagen blåste prästerna i sina horn och stadens mur rännade. Idag ligger Jeriko på den av Israel ockuperade Västbanken, strax norr om Döda havet.

(500-talet f. Kr och framåt) av Jahve-präster för att ge tyngd åt religiösa teser eller påvisa Juda rikets rätt att ta makten över det nordliga Israels rike.

Staten Israel och Bibeln

Med Bibeln i ena handen och en arkeologs murslev i den andra gick staten Israel till handling efter själv-

ständigheten 1948. Målsättningen var att belägga den judisk äganderätten till landet. Men redan från start stötte man på patrull: var gick gränsen för det nya landet?

Denna fråga kunde man inte enas om. Landet, Eretz Israel (StorIsrael), var mycket större än vad FN-deleningen kommit fram till. Kring detta var nästan alla

sionister överens. Därför ville israelerna hålla frågan flytande när förhandlingar gjordes inför ett eventuellt fredsavtal med arabvärlden. Ledarna ville inte måla in sig i ett hörn. Nog var det tänkt att minst både Samarien och Judéen (Västbanken) skulle ingå? Landområdena som tillföll Israel genom FN:s delningsplan 1947 och de nyeroövade arabiska områden 1948, skulle så snabbt som möjligt "judaiseras".

Bosättningar redan från start

Statsmakten såg till att spår av tidigare ägare effektivt sopades bort. Byar jämna- des med marken. Judiska bosättare befolkade tidigare palestinska platser och områden. Orter som inte kunde knytas till en ort nämnd i Bibeln fick namn efter sionistiska ledare eller någon framstående icke-judisk person som hjälpt till med att skapa den nya staten.

Även om arabiska vid sidan av hebreiska och engelska var ett av landets officiella språk (fram till 2018, när nationalitetslagen fastslog

att bara hebreiska är det nationella språket) togs arabiska ortsnamn bort från kartorna, förutom i de nyerövrade områdena i Galileen.

Arkeologin var helt avgörande för att den ansågs kunna bekräfta den judiska statens legitimitet årtusenden bakåt i tiden. Minst lika viktig var den ur ett pedagogiskt perspektiv. Genom att tydliggöra forntiden och ensidigt betona ”judiska” lämningar skapades/skapas en stark medvetandekänsla hos medborgarna när nutid kopplas ihop med händelser som sägs ha utspelats under biblisk tid.

Kombinationen av bibliska bilder och arkeologiska fynd är en hörnsten i staten Israels officiella självbild. När judiska bosättare idag, med stöd av IDF (Israeliska krigsmakten), stjälar mark från människorna på Västbanken hävdar de att de fullföljer uppdraget som Jahve gav åt Josua för tretusen år sedan.

Text: Tomas Andersson

Spännande resa i Ghana

På månadsmötet i januari fick vi följa med Gunnel och Harald Simonsson till Ghana. De två är ”backpackers” i den verkliga ordalydelsen.

De flyger till landet och har ingenting förbokad utan letar upp lokala förbindelser vad gäller buss, tåg, eller privata sätt att förflytta sig på.

Mottot är att via lokalbefolkningen få hitta landets levnadssätt och vanor. Utan stress eller detaljplanering hitta lösningar just nu på hur man förflyttar sig, vad man äter eller vad det finns för billiga alternativ till boende över en natt.

Under kvällen fick vi se många bilder på hur Gunnel och Harald löste detta på ett spartanskt och billigt sätt. Kanske var det inte så lyxigt eller ens rent. Det här sättet att turista är säkert väldigt givande för den som kan tänka sig att inte

Harald Simonsson berättade engagerat om resan.

ha bekymmer för imorgon eller ännu senare tid.

En rutt runt omkring i Ghana hade de planerat. Med början i Accra och sedan över Volgasjön. Med gamla lokala båtar fullpackade med människor över sjön, långt från vår standard vad gäller färjeturer och att se slavforten, från tiden slavar var till salu här nere fanns med i planeringen. Vi fick se hemska bilder från utrymmen där man förvarade slavar i väntan på skepp som skulle ta dem ut i världen.

Svenska, danska och holländska slavfort fanns här längs kusten i Cape Coast, Ghana. Det är svårt att ta till sig att vi svenskar finns med som slavhandlare, men så är ju faktum. Tack Gunnel och Harald för er starka berättelse från er resa.

Text: Sonia Svensson

Sjömansliv och Guldgrävardöd

I fotspåren efter min mormors yngre bror...

Vid månadsmötet i april visar Gunwor Nordström bilder och berättar om unge sjömannen, rallaren och guldgrävaren Axel V. Karlson (1886 – 1937) och hans dramatiska liv.

Boken ”Sjömansliv och Guldgrävardöd” utgår från Gunwor Nordströms egen bohuslänska släkthistoria, med minnesfragment, foton och skönlitterära inslag från ett dåtida sjömansliv, kvinnoliv och stenhuggarliv.

Efter utbildning till matros på Karlskrona Amiralitet följer åren på världshaven för Axel Valfrid. Övanta händelser får honom att slutligen hamna i Sydafrika och Nord-Rhodesia. Där får han arbete i guld- och koppargruvor, han möter stora kärleken och bildar familj. Ömsesidig kontakt skedde brevlades med hemlandet Sverige...

Boken ”Sjömansliv och

Gunwor Nordström. Foto Anna Rehnberg

Guldgrävardöd” är Gunwor Nordströms första i en planerad trilogi.

Gunwor Nordström är sen många år tillbaka verksam som produktiv författare, textilkonstnär och bildpedagog i Göteborg. Hon arbetar med växelbruk mellan bokskrivandet och bildskapandet.

Gobelängen ”Stenhuggaren” 1975 grundlade hennes intresse för släkthistoria genom fortsatta texter och bildgestaltningar. Morfadern var tidig stenhuggare intill den vidunderligt vackra Idefjorden kring 1900-talets början (andra

”Stenhuggaren”. Gobeläng 1975. Konstnär/författare Gunwor Nordström

generationens stenhuggare på Hälle, Lommelands socken).

Här finns många upplevda somrar, trakten återkommer Gunwor till...

Borggrunds stavkyrka.

Den Bergenske kongevegen

Min fru Margareta och jag kombinerar gärna våra husbilsutflykter med att vandra på vackra platser i naturreservat, nationalparker eller vackra leder. Denna septembervecka 2024 blev det på Kongevegen i strålande väder i vårt fantastiskt vackra grannland Norge.

Kongevegen över Filefjell

Den prisbelönta Kongevegen över Filefjellet byggdes under 1790-talet. Det var den första körvägen som kunde användas för häst och kärra mellan Oslo och Bergen. Målet var att Norge skulle gå från häst och ridvägar till körvägar för vagnar, det fanns flera samtida byggprojekt av oli-

Skylt på Filefjelllets topp.
ka vägsträckor. Kongevegen fick sitt namn för att det var ett kungligt förordnande att vägen skulle byggas. Vägen ersatte gamla leder från järnåldern och medel-

Vacker natur längs Kongevegen.

tiden. Under 1600-talet användes dessa leder för bland annat posttransporter. Den mest spektakulära delen var den delen som går över Filefjäll genom djupa dalar och på branta fjällsidor där det krävdes stora arbetsinsatser för att bygga murar

Erland Lundqvist under vandringen.

mot dalsidorna och broar över vattendragen.

Prisbelöntat Kulturminne

År 2017 belönades denna led med EU:s finaste kulturminnespris Europa Nostra samt Europa Nostra Grand Prix där folk från hela Europa får vara med att rösta. Kongevegen har också uppmärksammats mycket nationellt i Norge.

En vandrares dröm

Vår vandring gjorde vi huvudsakligen på och kring Filefjellets höglänta delar. Den delen som kallas Galdane är mycket fascinerande. Den sträcker sig på en mycket välrestaurerad väg längs dalsidor av fjället på västsidan av Filefjellets topp. Men trots att vägen är

Bitvis en strapatsrik vandring.

så välskött så är det mycket stora och utmanande höjdskillnader att passera. Öster om Galdane passerar man Borggrunds stavkyrka som byggdes någon gång mellan 1150 och 1200-talet och som anses vara en av de bäst välbevarade stavkyrkorna.

Vill ni uppleva fina vandringar så tycker jag att ni tar en tur längs E16 mellan Oslo och Bergen. Ta god tid på er och vandra efter förmåga eller bara stanna och njut av Norges oerhört vackra natur. Det känns som om natur, historia och kultur mixas i en oemotståndlig kombination.

Text: Erland Lundqvist

Foto: Margareta och Erland Lundqvist

December och medlemsmöte på Skagerack

Drygt 100 personer fanns med på månadsmöte i december. Många naturligtvis väldigt nyfikna på att få lyssna till Johan Törnblom. Världens yngsta präst – det hade Johan kollat upp – föreläste från sin magisteruppsats om Henric Schartau och dennes idéer.

Mötet inleddes med kaffe och lussekatt. Under fikastunden spelade Vuxen- orkestern nio melodier, av blandade genrer och ursprung. Håkan Särebörn var konferencier.

Det som alltid varit ett faktum – att i Bohuslän har schartauanismen varit hård, det gäller fortfarande. Det nya är att det inte var Henric Schartaus vilja att den skulle se ut som den blev. Enligt Johan är det många som misstolkat och blandat ihop schartauanismen med gamla tiders

Prästen Johan Törnblom berättade om Henric Schartau.

förbud och det som var syndigt.

Henric Schartaus åsikt att gudstjänsten behövde ha ett viktigt innehåll behövde ju inte betyda förbud och hårda regler över hur människor levde sina liv, utan snarare tvärtom.

Johan upplevdes påläst och insatt i ämnet. Vad månede det bliva av denne glade, duktiga, pålästa och mogne 24-åring? Vi skall nog skatta oss lyckliga som får ha honom här i Strömstad i hans tjänsteutövning. Tack Johan!

Årets SHF:are

Till årets SHF:are, den tjugonde i ordningen, kröntes Valeria Linc med en tennbuckla och blommor. Motiveringen handlade om självklarheten att hjälpa till där det behövs. Valeria ser var någonstans det behövs två händer till.

Medlemsmöten tarvar fika. I historieföreningen är det Lahja Hartvigsson, Maud Pelas, Valeria Linc och Jörgen Hartvigsson som många kvällar finns bakom kaffekokaren, bullarna eller smörgåsarna. Ett stort tack till dem och vår teknikkille Gustav Hartvigsson som hjälper oss med datorer och annat.

Decembarmötet var trevligt och omväxlande, välbesökt och intressant.

[Text: Sonia Svensson](#)

[Foto: Åke Sundemar](#)

Sonia Svensson överlämnade historiepriset till Harald Roessner och Erland Lundqvist berättade från scenen om SHF:s verksamhet.

SHF-stipendiet utdelat

Det var en fullsatt aula på Strömstads gymnasium den 10 december med Nobel-ceremoni för de elever som utmärkt sig extra.

Bland pristagarna fanns Harald Roessner som fick ta emot "Historiepriset till Ulf Hanssons minne". De övriga priskategorierna var Naturkunskap, Matematik, Litteratur, Ekonomi och Freds.

– Fantastiskt roligt, tyckte Harald om utmärkelsen. I en artikel här intill får vi veta mer om honom och hans historieintresse.

Det är med hjälp av sponsorer och bidrag från SHF:s medlemmar som en särskild stipendiefond har inrättats för detta pris som uppgår till 3 000 kr.

– Vi är mycket nöjda med vårt samarbete med gymnasiet, sade SHF:s ordförande Sonia Svensson. Förutom diplom och prissumma får du ett årsmedlemskap i Historieföreningen.

Dessutom är det redan planerat att vi får träffa Harald senare i höst på medlemsmötet i oktober.

I det stipendium som överlämnades till Harald citerar vi bland annat följande:

"Eleven betraktar historia som något mycket mer än ett skolämne. Han brinner hela tiden för att veta mer med utgångspunkt att historia i sig kan lära oss mycket om oss själva och vår tid".

Text: Åke Svanberg

Foto: Rolf Lindqvist

Grattis Harald till Historiepriset!

Vem är Harald Roessner?

Jag är 18 år, bor i Lur sedan tio år och är uppväxt i Tanum. Går Natur och tar studenten i år.

Varför så stort intresse för historia?

Det går nästan inte att undvika när man bor här i Lur. Det finns historiska lämningar på mängder med ställen. Jag har i många år varit ute i markerna och letat.

Historieämnet är stort, vad gillar du främst?

Det började med stenåldern som fascinerade mig redan som barn. Men nu har jag också blivit intresserad av folketro rent allmänt. Och faktiskt även orientalistiskt porslin!

Intressen utanför historia?

Bland annat släktforskning, släkten har rötter i Tyskland då namnet stavades Rössner. Min morfar gav sig under andra världskriget till britterna, hamnade i engelskt fångläger en tid.

Det är förresten en häftig hatt du har? Javisst är den fin! Ett plommonstop som ägts av min farfars far. Tas bara fram vid högtidliga sammanhang.

Vilka framtidsplaner har du: Räknar med att plugga vidare efter studenten. Jag skall försöka komma in på sjöingenjörsutbildningen på Chalmers i Göteborg.

Price, Neal:

Ask och Emblas barn – vikingarnas historia

Den som försöker förstå vikingatiden och de människor som befolkade den inser snart att det handlar om så mycket mer än vildsinta plundringståg. I Ask och Emblas barn undersöker författaren Neal Price hur vikingarna såg på sig själva och världen. Att deras föreställningar skiljde sig markant från de kristna de kom i kontakt med är uppenbart.

Inom en vikingatida människa fanns inte någon abstrakt "själ" utan flera, separata "själar". Hamnen, den yttre skepnaden (kroppen) sågs som en behållare för dessa. I likhet med Kveldúlfr, Egil Skallagrímsson's farfar, kunde en del människor vara hamnskifrare, vilket innebar att de kunde få ett djurs skepnad. Inuti hamnen (kroppen)

fanns Hugn (Hågen), Hamingja och Fylgja. Hugn var personens sanna jag, den del av personligheten som inte alltid visades utåt. Hamingja var en slags lyckoande som av olika anledningar ibland lämnade kroppen. Fylgjan, en kvinnlig skyddsande, följde varje man och kvinna från vaggan till graven. Om hon behövde varna för fara eller ge goda råd visade hon sig i drömmarna. När en människa dog gick hon vidare till nästa generation.

I den vikingatida idévärlden omgavs människan av andra existensvärldar. Där fanns gudar, jättar och nornor, men även i människornas värld fanns många olika väsen. Runt det synliga rörde sig osynliga diser. Under jorden bodde de hantverkskunniga dvärgarna. En del av den dagliga rutinen var förmodligen att ge alverna smör.

Trolldom var en del av livet. De fruktade trolldomskunniga kvinnorna kunde med sina trollstavar och med hjälp av runor både bota och skada.

Om det här och mycket mer går det att läsa om i den här kunskapsrika boken. På ett helt enastående sätt levandegör Price vikingatiden ur så många olika aspekter. Hans ambition är att ge en heltäckande bild av tiden och de människor vilka under 700-talet gör sin olycksbådande entré i de skriftliga källorna.

[Lena Vallsten](#)

SHF för tio år sedan

pristagare julmötet 2014

- Historiemästare på julmötet blev Åke, Camilla och Rolf.
- Kamp att bevara "Gula Huset" efter flytt till museet.
- Januarimöte med Gösta Unefäldt.
- Frågetävling Vikingatid.
- Ny jazzcirkel.
- Avstickaren går till Nossebro med Tage Ödlund.
- Historisk artikel slaget vid Verdun.

Text: Åke som har spanat i arkivet

SLÄKTFORSKARCIRKELN

Släktforskarcirkeln träffas nästa gång fredagen den 21 februari kl 14.00 i Vuxenskolans lokaler på Västra Klevgatan 7.

Börja släktforskning!
Lär dig grunderna.

Cirkelledare Sonia Svensson
Gamla och nya deltagare välkomna!

Ord med historia

Pizza

Pizza Margherita symboliserar Italiens flagga rött, vitt och grönt.

Hör du till en av dem som åt en pizza på nyårsdagen? Då var du inte ensam – det är då vi äter mest pizza på hela året.

Ursprunget kan spåras till antikens Grekland. Ett bröd i runda platta former hette Pikte och gick vidare via romariket till latinets Pitta som uttalades pizza. Men först när tomaten kom till Europa på 1600-talet började man använda tomatås.

Den pizza vi känner i dag kommer från Neapelområdet. Till Sverige kom pizzen på sent 1940-tal med rekryterade italienska arbetare. Men de första riktiga pizzeriorna började inte dyka upp förrän i slutet av 1960-talet.

Text: Åke Svanberg

Vårens cafévärdar

17 feb	Sonia Svensson 070-213 5220
24 feb	Jimmy Blomqvist 073-515 0018
3 mar	Lena Wersén 070-255 9307
10 mar	Håkan Särebro 072-368 4161
17 mar	Valeria Linc 073-042 7813
24 mar	Anki Reichenberg 070-230 1760
31 mar	Rolf Lindqvist 073-963 9993
7 apr	Kent Almqvist 070-558 7794
14 apr	Solveig Gerdin Ericsson 079-979 6298
21 apr	Annandag påsk
28 apr	Erland Lundkvist 070-659 0531
5 maj	Håkan Särebro 072-368 4161
12 maj	Tove Skog 070-991 71 91
19 maj	Kjell Nieberg 070-263 4179
26 maj	Sonia Svensson 070-213 5220
2 jun	Valeria Linc 073-042 7813
9 jun	Jimmy Blomqvist 073-515 0018

FOTOCIRKELN

Torsdagen den 13 mars kl 14 träffas vi åter på Museet. Välkommen att öppna din mobilkamera för trevlig samvaro.

Åke Sundemar

Kommande möten

ÅRSMÖTE

GRÄNSEN, NORGE – SVERIGE

Onsdag 5 mars.
Folkets Hus kl. 19.00.
Föreläsare: Anders Gustavsson.
(Strömstad Akademi).

MÅNADSMÖTE

SJÖMANSLIV OCH GULDGRÄVDÖD

Onsdag 2 april.
Folkets Hus kl. 19.00.
Föreläsare: Gunwor Nordström.

MÅNADSMÖTE

UKRAINA MELLAN HOPP OCH FÖRTVIVLAN

Onsdag 23 april kl. 18.00
Strömstad SPA-hotell.
Entréavgift 150 kr inklusive fika.
Föreläsare: Malcolm Dixelius

BUSSRESA

"HISTORISKA NEDSLAG I GÖTEBORG"

Lördag 10 maj. Medtag matsäck.
Samling: Kl. 08.30. Sjukhusparkeringen
Guide: Tomas Andersson.
Anmälan senast 1 maj. Kostnad cirka 300 kr

MÅNADSMÖTE

SOMMARMÖTE

Onsdag 4 juni
Friluftsmuseet
Kaffe och våffla.

MÅNADSMÖTE

SOMMARMÖTE

Onsdag 2 juli
Statarlängan
Tipspromenad

Vi sponsrar Strömstads Historieförening

KUST EVENT

